

Evaluatie proces hervorming muziekonderwijs – Medemblik

Aanleiding

Sinds 2012 wil de gemeente Medemblik het muziekonderwijs anders gaan vormgeven. Sinds mei 2015 loopt een hervormingstraject om te komen tot een hervorming van het muziekonderwijs. Dit proces werd gefaciliteerd door de gemeente. De raad heeft het college gevraagd om het hervormingsproces muziekonderwijs vanaf 2015 te evalueren. Dit is gedaan door middel van een feiten analyse op basis van beschikbare documenten. We kijken niet alleen terug maar kijken ook vooruit en sluiten af met een aantal lessen voor de toekomst.

2015

Start 1^e fase werkgroep ‘hervorming muziekonderwijs’

Vanaf november 2015 hebben de Muziekschool Oostelijk Westfriesland (MOW), de Stichting Muziekschool de Vuurvogel en de Blauwe Schuit geparticipeerd in de door de gemeente Medemblik gefaciliteerde werkgroep ‘hervorming muziekonderwijs’. De werkgroep stond onder leiding van een extern adviseur. Het doel van de werkgroep was het komen tot een gezamenlijk advies m.b.t. de hervorming van het muziekonderwijs.

Faillissement Stichting Wognumse Muziekschool (SWM)

De SWM is op 7 juli 2015 failliet verklaard. Het college heeft besloten de subsidie per 1 juli 2015 op te schorten (IV-15-05084). Tot de zomervakantie heeft de SWOM nog haar activiteiten uitgevoerd.

Overheveling resterende subsidiebedrag

Een gedeelte van het resterende subsidiebedrag (€41.784,54) is overgeheveld naar de MOW en de Vuurvogel met als doel het muziekonderwijs in Wognum, Zwaagdijk en Nibbixwoud te continueren (IV-15-05195).

Door MOW en de Vuurvogel beiden een kans te geven in deze kernen hoopte het college het muziekonderwijs niet alleen te herstarten, maar ook te verbreden. De docenten die in dienst waren bij SWM zijn in dienst getreden bij de MOW. Daarnaast heeft de Vuurvogel de docenten van de SWM de kans gegeven om als ZZP-er te werken en in aanraking te komen met cultureel ondernemerschap.

Afhandeling faillissement SWM

Verder is een deel van het resterende subsidiebedrag ingezet als eenmalige subsidie voor de MOW en de Vuurvogel voor overname van de activa van de SWM. Daarnaast heeft de MOW voor de jaren 2016 en 2017 een extra subsidiebudget gekregen voor hun activiteiten in het Trefpunt. De Vuurvogel heeft een locatiesubsidie gekregen voor hun activiteiten in De Bloesem.

Organisatievorm muziekscholen

De gemeente heeft gesprekken gevoerd met de muziekscholen MOW en de Vuurvogel om toekomstbestendig muziekonderwijs te realiseren. Beide muziekscholen hebben een andere organisatievorm, ZZP versus gesubsidieerde docent.

2016

Resultaat 1^e fase werkgroep

De werkgroep 'hervorming muziekonderwijs' heeft in 2016 de 1^e fase afgerond. Het concept visiedocument 'Hervorming muziekonderwijs Medemblik' is ter kennisname voorgelegd aan het college en aangeboden aan de raad ter voorbereiding op de presentatie tijdens de oriënterende commissie van 19 mei 2016 (IV-16-05913). De presentatie was bedoeld om kennis te nemen van het concept visiedocument en om de raad betrokken te houden bij het proces.

Besluit opheffing GR 'Financiering personeelsplan MOW'

Het college heeft besloten om de gemeenschappelijke regeling (GR) 'Financiering personeelsplan MOW' per 1 augustus 2016 op te heffen en de raad verzocht hetzelfde besluit te nemen (IV-16-06039). Omdat de regeling ook door de drie raden is aangegaan, was het noodzakelijk dat de gemeenteraad ook het besluit zou nemen om deze regeling op te heffen. Met de MOW zijn toen afspraken gemaakt over een gefaseerde afbouw om de veranderingen beter door te kunnen voeren.

Meningsvormende commissievergadering

In de meningsvormende commissievergadering van 15 september 2016 heeft de commissie in meerderheid besloten het voorstel 'opheffen GR financiering personeelsplan MOW' terug te geven in handen van het college (PU-16-83436). De commissie vond met name dat er informatie ontbrak over:

- de wijze van voortbestaan van het muziekonderwijs, met name voor kinderen;
- de plek van het muziekonderwijs in het nieuw te vormen West Cultureel Netwerk (WCN);
- inzicht in de benodigde middelen en personele en juridische gevolgen van de beëindiging van de GR;
- of er op overname van het personeel wordt gestuurd en/of er sprake is van een sociaal plan;
- wie de financiële consequenties van de opheffing voor zijn rekening neemt.

Reactie college

Het college heeft de raad antwoord gegeven op bovenstaande vragen (IVR-16-04458).

Daarbij is ook kort de historie van het traject in beeld gebracht. Sinds 2012 zijn er gesprekken met de MOW gevoerd over het voornemen van de gemeenten Medemblik, Drechterland en Enkhuizen om de GR op te heffen. De reden hiervan is dat het beschikbaar stellen van personeel 'om niet' een vorm van indirecte subsidie is die niet meer past bij in de huidige tijdsgeest. Het is een vorm die haaks staat op het hedendaagse subsidiebeleid en de wet Markt en Overheid. Na vele gesprekken over dit onderwerp is op 24 februari 2016 met MOW besproken dat deze constructie nu echt eindigt. In het gesprek van februari is de mogelijkheid om personeel door MOW over te laten nemen, besproken. Er is aangeboden om daarvoor subsidie beschikbaar te stellen, afbouwend in vier jaar tijd. Het bestuur gaf aan geen mogelijkheden te zien om het personeel van de gemeente naar de stichting over te laten gaan.

Start 2^e fase werkgroep

Van mei 2015 t/m mei 2016 heeft adviesbureau Textpress de MOW, de Vuurvogel en de Blauwe Schuit begeleid om tot een gezamenlijk document over de hervorming van het muziekonderwijs te komen. Dit traject stond los van de vorming van een WCN en opheffen van de GR (IVR-16-04413). Zoals eerder beschreven is het visiedocument 'hervorming muziekonderwijs' in mei aan de oriënterende commissie gepresenteerd. Aan het college is gevraagd om in stemmen met het vervolg

van het traject en de gemeenteraad hierover te informeren middels een informatienota (IV-16-06214).

Motie 'Opheffen GR Financiering personeelsplan muziekschool Westfriesland

Op 3 november 2016 is een motie aangenomen waarin het college werd opgedragen het voorstel opnieuw voor besluitvorming aan te bieden op 9 maart 2017 (IVR-16-04611). En hieraan voorafgaand inzicht te geven in de intentie waarop het college wil zorgen voor toekomstbestendig muziekonderwijs.

Motie 'Waarborgen continuïteit muziekonderwijs'

Op 10 november 2016 is een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht zich in te zetten voor de continuïteit en kwaliteit van het muziekonderwijs indien de GR wordt opgeheven (IVR-16-04634). En de raad zo nodig een voorstel te doen middelen vrij te maken om samen met o.a. de huidige aanbieders van het muziekonderwijs, onder de voorwaarde dat muziekscholen samenwerkingsverbanden versterken, het muziekonderwijs in onze gemeente te waarborgen.

2017

Einde GR

Door wisseling van de portefeuillehouder is er geen voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd op 9 maart 2017.

In Drechterland en Enkhuizen is het besluit tot opheffen wel genomen. Omdat deze gemeenten niet wilden wachten op de uitgestelde besluitvorming in Medemblik hebben zij op respectievelijk 27 maart en 4 april een uittredingsbesluit genomen (IVR-17-04945). Met Medemblik als enige overblijvende partij is de GR per augustus 2017 beëindigd. Vervolgens was het college aan zet en is in mei 2017 besloten de detachering van de medewerkers bij MOW stop te zetten met ingang van 1 augustus 2017. Het einde van de GR betekent namelijk dat er geen basis meer was om de medewerkers te detacheren. Aan de betrokken medewerkers is een maatwerktraject aangeboden.

Stappenplan muziekonderwijs

Om muziekonderwijs in de gemeente toekomst te bieden, is er een stappenplan gemaakt. Het stappenplan gaat in op de vraag hoe nu verder? (na beëindiging van GR)

In het stappenplan is beschreven dat er gesprekken met muziekscholen en muziekverenigingen gaan plaatsvinden met als doel een nieuwe subsidieregeling voor muziekonderwijs te vormen die per 1 januari 2018 ingaat (IO-17-33699). Hiervoor zou de raad in het vierde kwartaal van 2017 een raadsvoorstel krijgen. Dit raadsvoorstel is er toen niet gekomen. Het realiseren van een nieuw subsidiebeleid is met één jaar uitgesteld.

Verder is aangegeven dat de gemeente gaat onderzoeken of er mogelijkheden zijn om samen te werken met de gemeenten Drechterland, Enkhuizen en Stede Broec. De vier portefeuillehouders hebben hierover met elkaar gesproken en de intentie uitgesproken om samen op te trekken waar mogelijk. Het college heeft ingestemd met het stappenplan (IV-17-06713).

Afwikkeling GR

De gemeente is overeengekomen met een afbouwregeling met MOW, waarbij de medewerkers nog een jaar extra zijn gedetacheerd (IO-17-33699). Daarmee is de gemeente tegemoet gekomen aan zowel de wens van het bestuur als van de medewerkers.

De vier medewerkers hebben een nieuwe tijdelijk detacheringscontract gekregen voor de periode

vanaf 1 augustus 2017 tot 1 augustus 2018. Met hen zijn individuele afspraken gemaakt over de situatie na 1 augustus 2018.

Einde werkgroep

De werkgroep 'hervorming muziekonderwijs' wordt niet langer gefaciliteerd (IO-17-33699). De werkgroep is van mei 2015 tot april 2017 begeleid door een externe adviseur. Doel van de werkgroep was om gezamenlijk te werken aan een nieuw model voor het muziekonderwijs. In april 2016 heeft deze werkgroep een visie opgeleverd. De periode augustus 2016 tot april 2017 stond in het teken van het uitwerken van deze visie. Het doel om te komen tot een nieuw model is echter niet gelukt. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat het verschil tussen een gesubsidieerde muziekschool (MOW) en een collectief van ZZP'ers met een subsidie voor de accommodatie (Vuurvogel) haast niet bij elkaar is te brengen.

2018

Financiële afwikkeling GR

Via een raadsbesluit is besloten om €132.033, - beschikbaar te stellen voor de financiële afwikkeling van de GR (DOC-18-054267). Deze kosten zijn gedekt uit de algemene reserve.

Daarnaast is in juni 2017 een akkoord bereikt met het Georganiseerd Overleg (GO) over een sociaal plan. Op basis van het sociaal plan zijn er met alle betrokkenen individuele gesprekken gevoerd en is aan hen, onder voorwaarde van goedkeuring door het college en de raad, een voorstel gedaan voor een maatwerkoplossing.

Motie 'Behoud muziekonderwijs'

De raad heeft het college in een motie gevraagd om voor augustus 2018 met een informatienota te komen waarin staat opgenomen (IVR-18-053430):

- Visie vanuit het college op het muziekonderwijs
- Doelstellingen muziekonderwijs
- Financiële kaders vanaf 2019
- Welke partijen zijn of worden bij het muziekonderwijs in de gemeente
- Welke rol het college gaat pakken mocht MOW niet meer in staat zijn om muziekonderwijs te bieden in de gemeente

Ook wordt in de motie gevraagd om een evaluatie van het proces dat sinds 2015 loopt rond het muziekonderwijs.

Vrijvallende middelen

Door de financiële afwikkeling van de GR is met ingang van 2019 €67.000, - vrij gekomen die tot dan toe werden begroot voor de medewerkers gedetacheerd bij de MOW (DOC-18-054267). Deze middelen worden vanaf 2019 opnieuw geïnvesteerd in muzikale activiteiten voor kinderen en jongeren.

Visie op muziekonderwijs

Op 17 juli 2018 heeft het college de visie op muziekonderwijs vastgesteld (IV-18-06924). Ook zijn de doelstellingen geformuleerd, namelijk (1): zoveel mogelijk kinderen in de leeftijd 2 tot en met 18 jaar maken actief kennis met muziek en leren een muziekinstrument te bespelen en (2): randvoorwaarden creëren voor laagdrempelig en kwalitatief goed muziekonderwijs. Dit naar

aanleiding van een motie van de raad (Z-18-016090). De school is de ideale plek om deze doelstellingen te realiseren.

Nieuwe subsidiemethodiek per 2020

Om de bovengenoemde doelstellingen te bereiken, wordt per 2020 een nieuwe subsidiemethodiek ingericht. Met de nieuwe subsidiemethodiek wordt gewenst om vooral activiteiten te subsidiëren die direct bijdragen aan de muzikale ontwikkeling van kinderen en minimaliseren we subsidiering van overhead en bedrijfsvoering. De nieuwe subsidiemethodiek staat open voor alle partijen die kunnen bijdragen aan de geformuleerde doelstellingen.

Cultuurnota 2019-2022 vastgesteld

Op 4 oktober 2018 heeft de raad de cultuurnota 2019-2022 vastgesteld (DOC-18-082236). Daarmee is het belang van het muziekonderwijs onderstreept en onderschrijft de raad de visie van het college op muziekonderwijs.

2019

2019 overgangsjaar

Het jaar 2019 dient als overgangsjaar. Subsidies die in 2018 zijn uitgekeerd aan muziekscholen, zullen ook in 2019 worden doorgezet (IVR-18-05399). Met het vaststellen van de begroting heeft de raad €67.000, - beschikbaar gesteld voor meer muziek in de klas (DOC-18-114098).

Pilot 'Meer muziek in de klas'

De €67.000, - die met ingang van 1 januari 2019 is vrijgekomen door het einde van de GR, wordt dit jaar geïnvesteerd in een pilot met €15 per leerling voor alle basisscholen voor meer muziek in de klas (DOC-18-114098). De voorwaarde die we stellen is dat de scholen gaan samenwerken met een muziekschool, muziekvereniging of zelfstandige muziekdocent.

Het resterende budget biedt de gemeente de ruimte om in te spelen op vragen zoals het vormen van een instrumentendepot of muziekonderwijs geïnitieerd vanuit de naschoolse opvang.

Tot 1 april kunnen scholen aangeven of zij gebruik willen maken van de subsidie. Tot nu toe hebben 13 scholen (van de 23) aangegeven gebruik te willen maken van de subsidie. De ervaringen uit de pilot worden gebruikt voor het inrichten van de nieuwe subsidiemethodiek.

Start projectgroep 'Hervorming muziekonderwijs'

In februari is de regionale projectgroep 'hervorming muziekonderwijs' gestart, bestaande uit verschillende partijen zoals: scholen, kinderopvang, muziekscholen en muziekverenigingen. Het doel van de projectgroep is het komen tot een advies 'subsidiering muziekonderwijs per 2020'.

Cultuurcoach

In mei/juni wordt een cultuurcoach aangesteld die de verbinding legt tussen het basisonderwijs en de muzikale partners en fungeert als aanjager voor meer muziek in de klas.

Lessen voor de toekomst

Uit de evaluatie kunnen we lessen voor de toekomst trekken. De geformuleerde lessen voor de toekomst nemen we mee in de werkgroep om ervoor te zorgen dat we zo min mogelijk of niet tegen dezelfde remmende factoren aanlopen.

1. Stel als gemeente vanaf het begin duidelijke kaders en wat je van partijen vraagt

Uitgangspunt was een hervorming van het muziekonderwijs die samen met de partijen vorm zou moeten krijgen. Uit de feitenanalyse blijkt dat de partijen vanaf de start niet dezelfde verwachtingen hadden. Zo dachten de muziekscholen dat er een fusie tot één muzikaaanbieder moest komen (wat zij per se niet wilden), terwijl het in feite ging om één muzikaaanbod (los van het aantal aanbieders). Het is belangrijk dat we als gemeente helder communiceren over kaders en vooraf zorgen dat verwachtingen over en weer worden uitgesproken. Zeker als er verschillende belangen in het spel zijn.

2. Hanteer een projectmatige aanpak

Een projectmatige aanpak helpt om rollen, verantwoordelijkheden, doelen, resultaten etc. duidelijk te krijgen. Zodat iedereen weet wat er van hem of waar verwacht wordt. En dat je aan het begin van het proces een goed gesprek daarover kunt voeren. De bereidheid tot verandering is hierbij een belangrijke factor. Daarbij kunnen vooraf vastgestelde go /no-go momenten helpen om vertraging te voorkomen.

3. Neem de raad vroegtijdig mee

Gezamenlijk draagvlak vanaf de start bij raad en college draagt bij aan een soepel besluitvormingsproces. De wens om het muziekonderwijs te hervormen kwam in eerste instantie vanuit het college. Nu er cultuurbeleid is vastgesteld met daarin opgenomen een visie op het muziekonderwijs zijn vervolgbesluiten makkelijker te nemen.

4. Houd vanaf de start rekening met de verschillende belangen

De verschillen in organisatievorm van de twee muziekscholen, MOW en de Vuurvogel zijn groot. Dat heeft gevolgen voor de impact van het hervormingstraject op de twee organisaties. Dat maakte het voor hen lastig om de gezamenlijke ambitie om te zetten naar concrete vervolgstappen. Door aan de ene kant oog te hebben voor de verschillende belangen en aan de andere kant ook als gemeente onze rol te pakken als het vastloopt, wordt het mogelijk om onze doelen te realiseren.